

Vec C-329/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

23. apríl 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunale di Milano

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

1. apríl 2019

Žalobca:

Condominio di Milano

Žalovaná:

Eurothermo SpA

Predmet konania vo veci samej

Podanie námietky bytovým domom proti výzve na zaplatenie určitej sumy hospodárskemu subjektu a spochybnenie zmluvnej podmienky, ktorú bytový dom v súvislosti s výškou úrokov z omeškania považuje za „nekalú“.

Predmet a právny základ prejudiciálnej otázky

Výklad pojmu „spotrebiteľ“ podľa článku 2 písm. b) smernice 93/13/EHS s odkazom na možnosť zahrnúť do tohto pojmu „bytový dom“, tak ako je upravený v talianskom právnom poriadku, ak bytový dom uzavrie zmluvu na účely, ktoré sa netýkajú predmetu jeho činnosti a sa nachádza v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom v znevýhodnenom postavení.

Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Prejudiciálna otázka

Bráni pojem spotrebiteľ použitý v smernici 93/13/EHS tomu, aby subjekt (bytový dom podľa talianskeho právneho poriadku), ktorý nespadá pod pojem „fyzická osoba“ alebo „právnická osoba“, bol označený za spotrebiteľa, keď tento subjekt uzavrie zmluvu na účely, ktoré sa netýkajú predmetu jeho činnosti a nachádza sa v znevýhodnenom postavení v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti?

Uvedené predpisy práva Únie

- Článok 2 písm. b), článok 6 smernice 93/13/EHS, ako i článok 1 písm. e) prílohy tejto smernice.

- Odôvodnenie 13 a článok 2 bod 1 smernice 2011/83/EÚ.

Uvedené vnútroštátne predpisy

A) Procesné pravidlá

Decreto legislativo n. 28/2010, Attuazione dell'articolo 60 della legge 18 giugno 2009, n. 69, in materia di mediazione finalizzata alla conciliazione delle controversie civili e commerciali: (Legislatívny dekrét č. 28 zo 4. marca 2010, ktorým sa vykonáva článok 60 zákona č. 69 z 18. júna 2009 o mediácii na urovanie občianskych a obchodných sporov zmierom:

Článok 11: „1. Ak sa dosiahne riešenie sporu zmierom, mediátor vypracuje záznam o konaní, ktorého výsledkom je znenie tejto ... dohody.“

Článok 12: „1. Ak všetky strany, ktoré pristúpia na zmier, sú zastúpené advokátom, dohoda, ktorú strany a samotní advokáti podpíšu je exekučným titulom Advokáti osvedčia a potvrdia, že dohoda je v súlade s kogentnými ustanoveniami a verejným poriadkom“

Článok 480 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku: „Výzva spočíva vo výzve na splnenie povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu v lehote nie kratšej ako desať dní ... s upozornením, že nesplnenie povinnosti bude mať za následok nútený výkon rozhodnutia.“

B) Hmotnoprávne pravidlá

Ochrana spotrebiteľa

Decreto legislativo n. 206/2005, cosiddetto “codice del consumo” (che recepisce in particolare la direttiva 93/13/CEE): (legislatívny dekrét č. 206 „o spotrebiteľskom zákonníku“, ktorým sa preberá najmä smernica 93/13/EHS)

- Článok 3 ods. 1 písm. a): definuje spotrebiteľa ako fyzickú osobu, ktorá koná na účely, ktoré sa netýkajú jej podnikateľskej, obchodnej činnosti, remesla ani povolania, ktoré prípadne vykonáva.

- Článok 33 ods. 2 písm. f): pokiaľ sa nepreukáže opak, podmienky, ktorými sa spotrebiteľovi ukladá povinnosť v prípade nesplnenia záväzkov alebo oneskoreného plnenia zaplatiť neprimerane vysokú sumu ako náhradu škody, zmluvnú pokutu alebo z iného rovnocenného titulu, sa považujú za „nekalé“.

- Články 1341 a 1342 občianskeho zákonníka týkajúce sa všeobecných podmienok zmluvy a podmienok ich podpísania.

Práva úprava „bytového domu“ uvedená v občianskom zákonníku

Článok 1117a: ide o bytový dom, keď „viacej bytových jednotiek alebo viacej budov... majú spoločné časti v zmysle článku 1117“.

Článok 1117: všetky časti budovy potrebné na spoločné používanie - ako napríklad pozemok, na ktorom stojí, základy, nosné trámy, strecha, schody, vchodové dvere, spoločné miestnosti, výťahy - sú predmetom spoločného vlastníctva vlastníkov jednotlivých bytových jednotiek budovy (tzv. „vlastníkov bytov“).

Správa vyššie uvedených spoločných častí je vykonávaná prostredníctvom schôdze vlastníkov bytov a správcu bytového domu.

Článok 1135: na schôdzi vlastníkov bytov sa okrem iného rozhoduje o vymenovaní správcu, schválení odhadu výdavkov potrebných počas roka

a rozdelení nákladov medzi vlastníkmí bytov, o rozhodnutiach v súvislosti s mimoriadnymi údržbárskymi prácami a inováciami, pričom sa povinne vytvorí osobitný fond vo výške sumy rovnajúcej sa výške sumy týchto prác.

Článok 1130: správca je povinný: vykonávať rozhodnutia prijaté na schôdzi vlastníkov, zvolávať ročne schôdzu na účely schválenia vyúčtovania týkajúceho sa bytového domu ... a dbať o dodržiavanie domového poriadku; regulovať používanie spoločných častí ... tak, aby každému vlastníkovi bytu bolo zabezpečené najlepšie užívanie týchto častí; vyberať príspevky a uhrádzať náklady súvisiace s riadnou údržbou spoločných častí budovy a správou spoločných služieb.

Článok 1129: správca je tiež povinný: „previesť na osobitný bankový účet bytového domu peňažné prostriedky, ktoré prijal z akéhokoľvek dôvodu od vlastníkov bytov alebo tretích osôb, ako i peňažné prostriedky vyplácané z akéhokoľvek dôvodu v mene bytového domu.“

Článok 1131: správca je zástupcom bytového domu a na ochranu svojich záujmov proti vlastníkom bytov ako i proti tretím osobám sa môže obrátiť na súd, resp. v súvislosti s akýmkoľvek konaním týkajúcim sa spoločných častí budovy môže byť proti nemu podaná žaloba.

Článok 1133: rozhodnutia správcu prijaté v rámci výkonu jeho právomocí sú pre „vlastníkov bytov záväzné“.

Článok 2659: bytový dom má vlastné daňové číslo, ktoré je potrebné uviesť na listinách prípadne zapísaných do katastra nehnuteľností.

Článok 71a o ustanoveniach na vykonávanie občianskeho zákonníka (v prílohe k tomuto zákonníku): na výkon funkcie správcu bytového domu sa vyžadujú určité osobné predpoklady ako mať občianske práva, byť súdne netrestaný za spáchanie určitých trestných činov a určité odborné predpoklady týkajúce sa kvalifikácie a absolvovania školenia správcov bytových domov a príslušného ďalšieho vzdelávania. Funkciu správcu bytového domu môže vykonávať aj spoločnosť.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Bytovému domu Miláno (ďalej len: „bytový dom“) bola doručená výzva, ktorou Eurothermo SpA (ďalej len: „Eurothermo“) vyzvala ho na zaplatenie sumy vo výške 21 025,43 eura ako úrokov z omeškania.
- 2 Podobná výška úrokov bola stanovená vo všeobecných podmienkach zmluvy, pôvodne uzavretej medzi stranami, ktoré boli vopred pripravené spoločnosťou Eurothermo a akceptované bytovým domom, zároveň bola výslovne uvedená v nasledujúcej dohode o mediácii, ktorú strany podpísali 14. novembra 2014 za pomoci ich advokátov. Na základe tejto dohody suma, ktorú bytový dom dlhoval

spoločnosti Eurothermo - istina vo výške 71 392,31 euras príslušenstvom k dátumu podpisu tejto dohody vo výške 15 648,62 eura - mala byť uhradená v mesačných splátkach po 5.000 eur. Dohoda o mediácii stanovovala výpočet úrokov z omeškania ako v pôvodnej zmluve, v ktorom bola dohodnutá sadzba vo výške 9,25 % (vyššia ak sadzba stanovená zákonom) ako i vyrovnanie pri konečnom zostatku.

- 3 Následne bytový dom uhradil dlžné splátky až do uhradenia celej istiny a časti úrokov, tak ako je to uvedené v dohode o mediácii. Po nezaplatení splátky splatnej v mesiaci február 2016 však Eurothermo doručila bytovému domu predmetnú výzvu s výzvou na zaplatenie sumy vo výške 21 025,43 eur ako úrokov z omeškania vypočítaných podľa sadzby vo výške 9,25 % a za obdobie od 1. januára 2011 (dátum uzavretia pôvodnej zmluvy) do 17. februára 2016 (dátum, v ktorom došlo k nezaplateniu splátky).
- 4 Bytový dom podal proti tejto výzve námietku pred vnútroštátnym súdom.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 5 Medzi stranami je nesporné, že bytový dom uhradil celú sumu dlžnú ako istina, pričom zmluvné strany sa rozchádzajú v tom, či je potrebné uhradiť ďalšiu sumu ako úroky z omeškania za obdobie nasledujúce po uzavretí dohody o mediácii zo 14. novembra 2014.
- 6 Bytový dom sa domnieva, že uvedenou dohodou vznikol nový záväzok, ktorý nahradil záväzok, ktorý bol predmetom pôvodnej zmluvy s tým dôsledkom, že Eurothermo nemôže požadovať vyššie úroky ako sú úroky, ktoré boli definitívne vypočítané k dátumu dohody o mediácii a v nej ustanovené vo výške 15 648,62 eura po odčítaní časti tých úrokov, ktoré už uhradil v mesačných splátkach uhradených po uzavretí uvedenej dohody.
- 7 Bytový dom sa tiež domnieva, že voči tejto spoločnosti má *postavenie* spotrebiteľa a v dôsledku toho žiada vnútroštátny súd, aby konštatoval „nekalú“ povahu podmienky pôvodnej zmluvy týkajúcej sa sporných úrokov z omeškania vložených v dohode o mediácii.
- 8 Eurothermo namieta, že na účely rozhodnutia nie je rozhodujúce overiť prípadne *postavenie* bytového domu ako spotrebiteľa, keďže každopádne tým nie je dotknuté právo strán dohodnúť úroky z omeškania vo vyššej výške, ako je zákonná úroková sadzba.
- 9 Uvedená spoločnosť ďalej uvádza, že zmluvnú podmienku týkajúcu sa úrokov bytový dom dvakrát podpísal, ako je to stanovené v článkoch 1341 a 1342 občianskeho zákonníka. Napokon sadzbu úrokov z omeškania dohodnutú v uvedenej podmienke (9,25 %) nie je možné považovať za nekalú, keďže uplatniteľná zákonná sadzba úrokov je vo výške 8 %.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 10 Vnútroštátny súd usudzuje, že sporná podmienka má „nekalú“ povahu v zmysle právnej úpravy na ochranu spotrebiteľa (predovšetkým článok 33 ods. 2 legislatívneho dekrétu č. 206/2005).
- 11 Nevyhnutným predpokladom na to, aby bolo možné dospieť k takémuto záveru, je potreba kvalifikovať bytový dom ako „spotrebiteľa“.
- 12 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, po prvé, že podľa vnútroštátneho práva v prípade, že v občianskom zákonníku neexistuje žiadna výslovná definícia, právna povaha bytového domu je predmetom protichodných smerov judikatúry Corte Suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko).
- 13 Podľa tradičného smeru ide o riadiaci orgán bez právnej subjektivity, ktorý sa odlišuje od právnej subjektivity vlastníkov bytov.
- 14 Podľa novšieho smeru ide o samostatný právny subjekt, oddelený od vlastníkov bytov, napriek tomu, že nemá absolútnu majetkovú nezávislosť.
- 15 Po druhé, s odkazom na osobitnú otázku o možnosti priznať bytovému domu postavenie „spotrebiteľa“, vnútroštátny súd uvádza, že existuje ustálená judikatúra Najvyššieho kasačného súdu, podľa ktorej na zmluvu uzavretú správcom bytového domu s predajcom alebo dodávateľom sa má uplatniť právna úprava v oblasti ochrany spotrebiteľa. Dôvodom je, že správca koná ako splnomocnenec v mene a na účet jednotlivých vlastníkov bytov, ktorých je potrebné považovať za spotrebiteľov, keďže ide o fyzické osoby, ktoré konajú na účely, ktoré sa netýkajú ich podnikateľskej činnosti alebo výkonu povolania.
- 16 Vnútroštátny súd však má pochybnosti o tom, či je možné kvalifikovať bytový dom ako „spotrebiteľa“, keďže pojem spotrebiteľ uplatnený podľa práva Únie (z čoho vnútroštátna právna úprava na ochranu spotrebiteľa predstavuje jeho transpozíciu) sa týka doslovne „fyzickej osoby“, ktorá koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jej obchodom podnikaniu alebo povolaniu (článok 2 písm. b) smernice 93/13/EHS a článok 33 ods. 2 legislatívneho dekrétu č. 206/2005).
- 17 Konkrétne Súdny dvor Európskej únie (ďalej len: „Súdny dvor“) vykladá pojem v užšom zmysle slova. V tomto zmysle vo veci týkajúcej sa dvoch zmlúv uzavretých medzi podnikateľmi určil, že „pojem „spotrebiteľ“, tak ako je definovaný v článku 2 písm. b) smernice, sa má vykladať v zmysle, že sa vzťahuje výlučne na fyzické osoby“ (rozsudok z 22. novembra 2001, C-541/99 a C-542/99, *Cape s.n.c.*).
- 18 Vnútroštátny súd okrem iného uvádza, že Súdny dvor pri viacerých príležitostiach skúmal predmetný pojem, nie na základe dichotómie fyzická osoba/právnická osoba, ale v rámci zohľadnenia vlastností zmluvných strán v konkrétnom prípade a presnejšie skutočnosť, že strany pri uzatvorení určitej zmluvy konali, resp. nekonali v rámci výkonu ich obchodu, podnikania alebo povolania (rozsudky

z 19. novembra 2015, C-74/15, Tarcău; z 15. januára 2015, C-537/13, Siba; z 30. mája 2013, C-488/11, Asbeek Brusse a de Man Garabitó).

- 19 Súdny dvor prijal podobný prístup v súvislosti s odôvodnením ochrany priznanej spotrebiteľovi, t. j. že spotrebiteľ sa nachádza v znevýhodnenom postavení v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti. Táto situácia, ktorá vedie stranu so slabším postavením k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudok z 26. októbra 2006, C-168/2005, Mostaza Claro), je základom zásahu v zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS, aby sa znova zaviedla skutočná rovnosť medzi stranami (rozsudky zo 17. júla 2014, C-169/14, Sánchez Morcillo; zo 14. júna 2012, C-618/10, Banco Espanol de Crédito).
- 20 V rámci tohto prístupu Súdny dvor uviedol, že pojem spotrebiteľ má „objektívnu povahu“ a nezávisí od konkrétnych vedomostí, ktoré môže dotknutá osoba mať, alebo od informácií, ktoré táto osoba skutočne má k dispozícii, preto vnútroštátny súd pri zisťovaní, či zmluvná strana môže byť označená ako spotrebiteľ, musí zohľadniť všetky okolnosti prejednávanej veci a najmä „povahu tovaru alebo služby, ktoré sú predmetom posudzovanej zmluvy a môžu odhaliť účel nadobudnutia tovaru alebo služby“ (rozsudok z 3. septembra 2015, C-110/14, Costea, v ktorom Súdny dvor konštatoval, že nemožno vylúčiť, možnosť označiť advokáta za spotrebiteľa, ak koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu).
- 21 Vo svetle právnej úpravy a judikatúry Súdneho dvora, ktoré uvádza vnútroštátny súd, nie je podľa jeho názoru možné určiť, že bytový dom má postavenie „spotrebiteľa“, keďže nejde o „fyzickú osobu“, napriek tomu, že sa citovaná judikatúra talianskeho najvyššieho kasačného súdu vyjadruje v kladnom zmysle.
- 22 Vnútroštátny súd má totiž odôvodnené pochybnosti vyplývajúce zo skutočnosti, že toto rozlíšenie medzi fyzickou osobou a právnickou osobou (základ pojmov spotrebiteľ a predajca alebo dodávateľ v rámci práva Únie a transpozície do vnútroštátneho práva) je obmedzené, pretože nezohľadňuje existenciu osobitných subjektov (existujúcich iba v niektorých vnútroštátnych poriadkoch), ktoré pod neho nespádajú a ktoré sa však v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom môžu nachádzať v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti. A v takýchto situáciách by tiež mohli potrebovať vhodnú právnu ochranu, aby sa znova zaviedla skutočná rovnováha a rovnosť medzi stranami.
- 23 Vnútroštátny súd preto považoval za potrebné položiť otázku Súdnemu dvoru, či je možné prekonať vyššie pripomenutý prístup a uznať postavenie a následne ochranu priznanú spotrebiteľovi aj subjektu, ako je bytový dom, ktorý napriek tomu, že nie je možné ho považovať za fyzickú alebo právnickú osobu, sa nachádza voči predajcovi alebo dodávateľovi v znevýhodnenom postavení.

- 24 Táto otázka je rozhodujúca na účely riešenia sporu, pretože v prípade kladnej odpovede Súdneho dvora, vnútroštátny súd musí vyhovieť námietke, ktorú bytový dom Miláno podal proti platobnému rozkazu spoločnosti Eurothermo.

PRACOVNÝ DOKUMENT